

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING

GEMEENTE HEUSDEN

'NATUURLIJK'

FEBRUARI 2016

“LENTE”

Pinksterbloem

foto: Kiki Beets

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING GEMEENTE HEUSDEN

Contributie minimaal € 12,00 per jaar, gezinsleden € 6,00 per jaar.
Postbanknr. NL38INGB0005377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden,
Mondriaanplein 1 5301 TD Zaltbommel

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 0416-376202

Secretaris: Harry Nijënstein
Copernicuslaan 4
5251 ZC Vlijmen tel. 073-5130287
info@natuurenmilieuheusden.nl

Penningmeester: Rien Melis
Mondriaanplein 1
5301 TD Zaltbommel tel. 0418-842791

Leden: Cary Driessen
Kerkstraat 10
5253 AN Nieuwkuijk tel. 073-5118785

Website: www.natuurenmilieuheusden.nl

Wijzigingen in adres en/of mailadres graag doorgeven aan:
Rien Melis via e-mail melisrien1@gmail.com of per telefoon 0418-842791

INHOUDSOPGAVE

1.	Het bestuur	blz. 2
2.	Inhoudsopgave	blz. 3
3.	Voorwoord	blz. 4
4.	Programma 2016	blz. 5
5.	Lezing afval en voorkomen van afval	blz. 7
6.	Jaarvergadering	blz. 8
7.	Waakvlam	blz. 9
8.	Jaarverslag bestuur	blz. 10
9.	Jaarverslag PR	blz. 12
10.	Jaarverslag Natuurstudie	blz. 14
11.	Jaarverslag Repair Café	blz. 15
12.	Jaarverslag Ruimtelijke ordening	blz. 18
13.	Column	blz. 21
14.	Oh wat mooi! Maar wat is het eigenlijk?	blz. 23
15.	Nieuwe leden	blz. 24
16.	Metten is weten	blz. 25
17.	De kwetsbare ransuilen	blz. 27
18.	Herkennen van libellen	blz. 29
19.	Het Nieuwe Denken	blz. 31
20.	Jaarverslag Landschapbeheer	blz. 34
21.	Terugblik 2015 Samentuinen	blz. 35
22.	Omgaan met afval	blz. 38
23.	Jaarverslag de Das	blz. 41
24.	Van natuur krijg je nooit genoeg	blz. 43
25.	Steegoord pad	blz. 44
26.	Klimaatconferentie Parijs	blz. 45
27.	Landschapbeheer	blz. 48
28.	Vacatures	blz. 49
29.	Vakantievoetafdruk	blz. 52
30.	Adverteerders	blz. 53

Jaargang 34, 2016, nr.1

Redactie:

Noor Peters, Harry Nijenstein, Wil Maaijwee

Kopij graag op formaat A4 in Arial 14.

U kunt het sturen naar: pr@natuurenmilieuheusden.nl

VOORWOORD

Wat een water is er gevallen deze winter. Het lijkt meer op een lange natte herfst. Maar hebben we hier last van gehad als natuurvereniging? Eigenlijk niet. Wanneer de landschapsgroep werkte langs het kanaal of in een ander natuurgebied was het nooit zo, dat we moesten stoppen vanwege de regen. Natuurlijk viel er wel eens een druppeltje, was de kleur van je auto niet meer te herkennen en was het werkpad, door de modder moeilijker te berijden, maar last van gehad? Nee dat niet, je kleedt je erop en je weet dat de natuur water nodig heeft, veel water. Water is het bloed van de natuur wordt er wel gezegd. Bovendien wanneer je flink gewerkt hebt gaat er toch niets boven een glas heerlijk koudwater!

Binnenkort mogen we ons 200^e lid verwelkomen. Bekijk ik de ledenlijst dan is de gemiddelde leeftijd inmiddels een stuk boven de 50. Hoe anders was het ruim 30 jaar geleden, in de tijd dat we de Natuur- en Milieuvereniging oprichtten. Eind twintig, begin dertig waren we toen. Een tijd van actie voeren. Dat actievoeren is door de jaren stilletjes overgegaan in samenwerken. Samenwerken met organisaties en de overheid, omdat we vaak dezelfde doelstelling hebben: behoud en versterking van de waarden van ons buitengebied. De Heidijk, het Vlijmens Ven, de Baardwijkse Overlaat met zijn natuurgebieden de Lange Wiel en het Vlinderveld.

Wel loopt tussen deze twee laatste natuurgebieden een sluiproute waar heel hard gereden wordt, de Kanaalweg. Een smal weggetje waar twee auto's elkaar niet eens kunnen passeren. Toch hebben 6 eekhoorns, 2 reeën, 1 das, 1 haas, 1 egeltje en meerdere konijnen dit jaar de overzijde niet gehaald. Ik hoop dat we door samenwerking hier een oplossing voor kunnen vinden, want om nu op je 61^e opnieuw actie te moeten gaan voeren en de pers er bij te halen, dat willen we eigenlijk niet.

Joost van Balkom, voorzitter

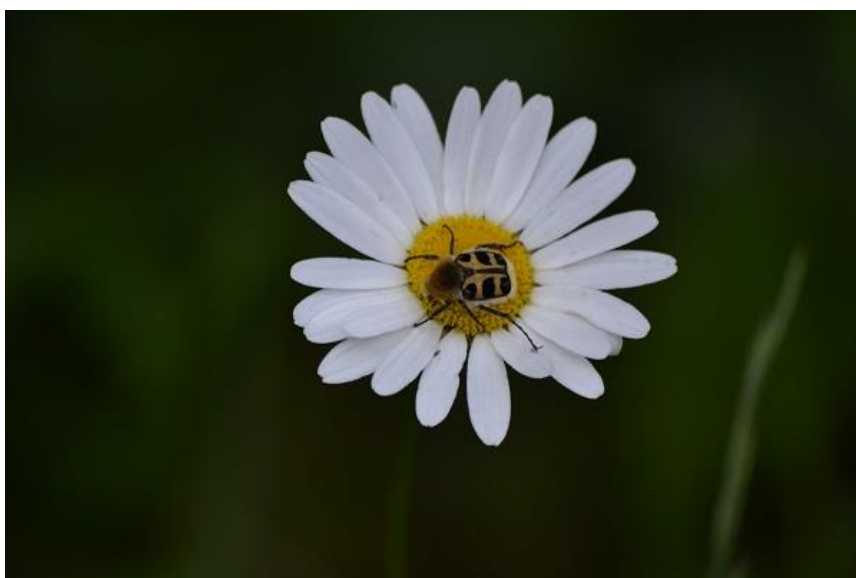

Foto: Joost van Balkom

PROGRAMMA 2016

donderdag 10 maart

Repair Café

locatie: buurthuis de Stulp, Admiraalsweg 100 in Drunen

tijd: van 19.00 uur tot 21.00 uur

voor (bijna) al uw kapotte spullen!

dinsdag 15 maart

lezing over afval

sprekers: Harry Nijenstein , film en Emily Jane Lowe

locatie: het Patronaat Nieuwkuijksestraat 106 in Nieuwkuijk

aanvang: 19.30 uur

zondag 20 maart

wandeling ommetje Herpt

gids: Hermien van Toorenborg

vertrekpunt: café de Ploeg in Herpt

aanvang: 13.00 uur

zondag 10 april

wandeling voor leden in eendenkooi Sompen en Zooislagen

Te voren opgeven via info@natuurenmilieuheusden.nl maximaal 25 personen

locatie: eendenkooi van Staatbosbeheer de Sompen en Zooislagen in Haarsteeg

gids: de heer van Bijnen, beheerder

vertrekpunt: Vergereindseweg in Haarsteeg, voorbij de slagboom

aanvang: 10.00 uur

dinsdag 12 april

jaarvergadering Natuur- en Milieuvereniging

locatie: het d'Oultremontcollege (ingang aan de voorzijde), Drunen

aanvang: 19.30 uur

de heer W. Peters van de gemeente Heusden praat ons na de pauze bij over het Groenstructuurplan.

donderdag 14 april

Repair Café

locatie: buurthuis de Stulp, Admiraalsweg 100 in Drunen

tijd: van 19.00 uur tot 21.00 uur

voor (bijna) al uw kapotte spullen.

zaterdag 7 mei

weidevogels kijken (wulpen, kievieten, scholeksters, tureluurs...)

locatie: het land van Heusden en Altena

gidsen: Len Bruining, Goof van Vliet van Altenatuur

aanvang: 9.30 uur

vertrekpunt: wordt u na opgave gemaild

**maximaal 25 personen daarom te voren opgeven via
info@natuurenmilieuheusden.nl**

donderdag 9 juni

Repair Café

locatie: buurthuis de Stulp, Admiraalsweg 100 in Drunen

tijd: van 19.00 uur tot 21.00 uur

voor (bijna) al uw kapotte spullen

zaterdag 11 juni

wandeling in de Loonse en Drunense Duinen

gids: Marion van den Broek

aanvang: 09.00 uur

vertrekpunt: de 3 Linden op Giersbergen

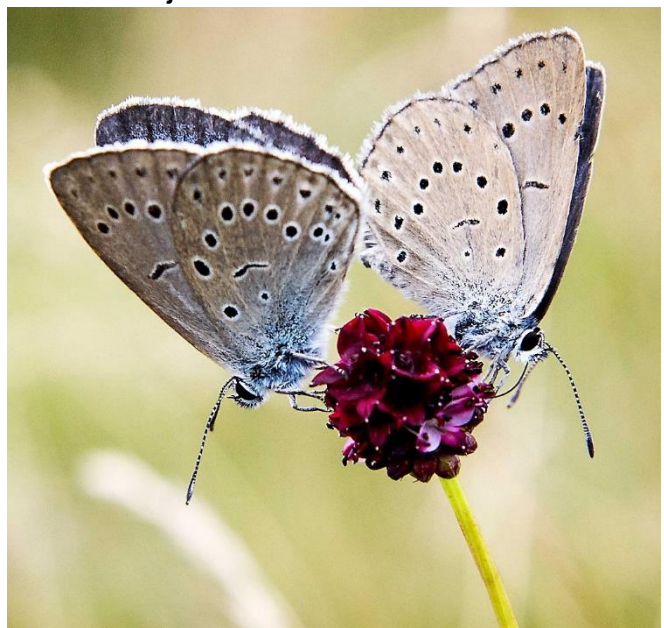
zondag 10 juli

wandeling in de Moerputten, op zoek naar het pimpernelblauwtje!

gids: Peter van der Velden

vertrekpunt: begin Moerputtenweg, net buiten Vlijmen

aanvang: 10.00 uur

bron: www.refdag.nl

LEZING OVER AFVAL EN HET VOORKOMEN VAN AFVAL

Waarom is afvalvoorkoming en afvalscheiding belangrijk?

Wat kan een gemeente daaraan doen?

Wat kun jij daaraan doen?

Datum: dinsdag 15 maart

Locatie: het Patronaat - Nieuwkuijksestraat 106 in Nieuwkuijk

Aanvang: 19.30 uur

De toegang is gratis.

Deze avond zal uit twee delen bestaan.

Voor de pauze uitleg over waarom afval een probleem is voor onze wereld, en wat er al aan wordt gedaan op nationaal en gemeentelijk niveau. Mede geïllustreerd aan de hand van een aantal filmpjes.

Na de pauze vertelt **Emily Jane Lowe** over haar streven en acties om met zo min mogelijk afval te leven. Ze spreekt inspirerend en geeft veel tips.

“Mijn naam is Emily-Jane Lowe-Townley en ik woon met mijn echtgenoot en drie kinderen van 7, 5 en 3 jaar in Baarn. Sinds de zomer van 2013 zijn we als het ware overgestapt op een andere levensstijl: leven zonder afval!

In het begin was het best een uitdaging om als gezin geen afval te produceren, omdat tegenwoordig bijna alles verpakt zit in plastic maar na een paar weken lukte het verbazingwekkend makkelijk om bijna geen afval te maken. Helaas is niet alles verkrijgbaar zonder verpakking, maar ik doe mijn best om altijd alternatieven te zoeken.

Het geeft een enorm voldaan gevoel wanneer ik plastic-vrij boodschappen doe en de vuilnisbak maar niet vol komt. We kopen alleen maar pure producten en maken veel dingen zelf. Het is een fijne manier van leven en ik raad het iedereen aan om het zelf ook te proberen! “

Kijk voor meer informatie op:
levenzonderafval.blogspot.nl

bron: www.plasticsoupfoundation.org

JAARVERGADERING

Het bestuur nodigt u uit voor de jaarvergadering 2016.

datum: dinsdag 12 april

aanvang: 19.30 uur

locatie: het d'Oultremontcollege (ingang voorzijde)

Voor de pauze wordt u bijgepraat over de activiteiten van de vereniging het afgelopen jaar en vindt de uitreiking van de Waakvlam plaats.

De secretaris is na weer drie jaar dienst aftredend. Hij stelt zich opnieuw herkiesbaar. Tegenkandidaten kunnen zich melden bij de secretaris.

De pauze biedt gelegenheid bij te praten. Koffie, thee, bier en wijn zijn aanwezig!

Na de pauze komt de heer William Peters – ambtenaar bij de gemeente Heusden - uitleg verschaffen over het nieuwe **Groenstructuurplan** van de gemeente.

Wat zijn de plannen van de gemeente met “het groen”, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen van onze dorpen?

AGENDA

1. Opening
2. Mededelingen
3. Vaststellen verslag vergadering dd 20 april 2015
4. Financieel
 - a. Jaarverslag 2015
 - b. Kascontrole
 - c. Vaststelling begroting 2015
 - d. Verkiezing kascontrole commissie
5. Verkiezing Secretaris
6. Uitreiking Waakvlam
7. Rondvraag
8. Pauze
9. Groenstructuurplan gemeente Heusden (door William Peters)
10. Sluiting

WAAKVLAM 2016

Tijdens de jaarvergadering op 12 april zal de Waakvlam 2016 worden uitgereikt.

De Waakvlam is bedoeld voor leden van de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden die zich inzetten voor de natuur en/of het milieu van onze gemeente. Rien Melis – die hem in 2015 in ontvangst mocht nemen – zal bekend maken wie en waarom deze persoon de Waakvlam ontvangt.

Al een hele rij leden kregen de Waakvlam uitgereikt.
Het is de bedoeling dat ieder op zijn beurt een nieuwe winnaar uitkiest.

2014: Herman Peters
2013: Harry Nijënstein
2012: André van Drunen
2011: Nely Lopulalan
2010: Wim Beunes
2009: Peter van der Velden
2008: Theo Boonmann
2007: Noor Peters – van Dijk
2006: Freerk Vos
2005: Cees van Delft
2004: Albert Hoevenaars
2003: Cees van der Meyden
2002: Jan de Moel
2001: Marian van der Linden – Botter
2000: Wil Maaywee
1999: Cock de Moel – van Engelen
1998: Piet de Bont
1997: Joost van Balkom

bron: www.kandelaar-kopen.nl

JAARVERSLAG BESTUUR

In 2015 vergaderde het bestuur tien keer. Vaste agendapunten zijn o.a. financiën, kerntaken (werkgroepen) en komende activiteiten.

In de ledenvergadering van 21 januari was er na de pauze een lezing over gierzwaluwen. In de jaarvergadering in april kwamen alleen huishoudelijke zaken aan de orde.

Begin 2015 is de Stichting NMVH Actief opgericht. Vanuit deze stichting organiseren we projecten, met name op het gebied van natuurbeheer. Hiermee kunnen we het saldo van de Vereniging NMVH beneden EUR 10.000 houden. En hebben we recht op rechtsbijstand als dat nodig mocht zijn.

Op 6 juni had het tweede werkgroepenoverleg plaats. Deze keer in Vlijmen. Vanwege de goede ervaringen met het werkgroepenoverleg zullen we deze voortzetten, in plaats van ledenvergaderingen. Ledencontacten kunnen verder onderhouden worden tijdens openbare lezingen.

Het bestuur onderzoekt de mogelijkheden voor aanschaf van gronden voor natuurontwikkeling.

Het aantal leden is blijft stijgen, van 206 op 31 december 2014 naar 215 op 31 december 2015.

datum	ereleden	leden	gezinsleden	totaal	donateurs
31-12-2009	3	161	8	172	3
31-12-2010	3	176	8	187	3
31-12-2011	3	184	10	197	3
31-12-2012	4	181	14	199	3
31-12-2013	4	182	15	201	1
31-12-2014	4	188	14	206	1
31-12-2015	4	194	17	215	1

Vertegenwoordiging en samenwerking

De vereniging werkt samen met andere natuur-organisaties die actief zijn in de gemeente, met name met Natuurmonumenten. Verder ook met Brabants Landschap, Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer.

Daarnaast zijn we lid van de Brabantse Milieu Federatie (BMF). Een aantal malen is er contact met de BMF geweest over lopende zaken, met name op het gebied van Ruimtelijke Ordening. Daarnaast zijn een aantal vergaderingen bezocht waarin de beleidsplannen van de BMF aan de orde zijn geweest.

De vereniging is vertegenwoordigd in Platform recreatie en toerisme gemeente Heusden (Noor Peters), het bestuur van Heemtuin Meulenwerf in Heusden (Herman Peters), in de Adviesgroep Gebiedsversterking Oostelijk Langstraat (Jan Pijnenborg) en in EnergiekHeusden (Cary Driessen).

We werken verder waar mogelijk samen met Heemkundekring 'Onsenoort', Agrarische Natuur Vereniging, IVN de Waerdman.

Zie voor verslagen van de werkgroepen elders in deze Natuurlijk.

Overleg met de gemeente

In 2015 is er drie keer overlegd met wethouders. De volgende onderwerpen kwamen ter sprake:

- Natuur:
 - o Gierzwaluwen project
 - o Bijzondere fauna in de Poort van Heusden
 - o Maas schoon
 - o Idylle Vlinderveld
 - o Groenstructuurplan
 - o Regeling adoptiegroen
 - o Heidijk
 - o Weidevogel convenant..
- Ruimtelijke ordening
 - o VAL BV
 - o Landschappelijke inpassing, erfbepanting
 - o Bescherming kwetsbare gebieden cultuurhistorische waardenkaart
 - o Wethouder van Buulweg..
- Duurzaamheid
 - o Nacht van de Nacht
 - o Subsidie verenigingen (voor bv zwerfafval opruimen)
 - o Relatie Energiek Heusden

Daarnaast vindt regelmatig overleg met ambtenaren plaats, met name over natuurbeheer en ruimtelijke ordening.

Meer weten over bovenstaande onderwerpen? Kijk dan op onze website (gebruik de zoekfunctie of via het menu), in Natuurlijk of in Digitaal!

(Harry Nijenstein)

In 2015 zijn drie uitgaven van **Natuurlijk** verschenen. In januari een uitgave met 45 pagina's, in april 53 pagina's en in oktober weer 45 pagina's. Samenstelling en redactie was in handen van Noor Peters, de eindredactie en distributie werd verzorgd door Wil Maaywee.

Wil je ook de duurzame digitale versie van Natuurlijk per email ontvangen, geef dat dan door via pr@natuurenmilieuheusden.nl.

Digituurlijk kende in 2015 11 uitgaven onder redactie van Harry Nijenstein. Streven is om maandelijks uit te komen, steeds voor een wandeling of andere activiteit.

De **Website**, beheerd door René Biekens, liet in de afgelopen jaren een stijgend

jaar	bezoekers (sessions) / dag	pageviews / dag	pageviews / bezoek
2009	36	63	1,8
2010	55	143	2,6
2011	55	176	3,2
2012	127	146	1,1
2013	199	189	0,9
2014	176	182	1,0
2015	183	186	1,0

bezoekersaantal zien. De laatste twee jaar stagneert deze stijging. Dit ondanks dat we de homepage regelmatig verversen en zo veel mogelijk ook foto's plaatsen. Waarschijnlijk heeft de stagnatie te maken met een aanpassing in de Google zoekfunctie: sites die niet responsive zijn krijgen een lagere plaats in de zoekresultaten. Onze site is niet responsive: de layout past zich niet aan als hij wordt geopend op een tablet of smartphone.

Verder speelt waarschijnlijk mee dat we vanuit en als vereniging niets doen met Facebook en Twitter. Het komende jaar gaan we proberen een Facebook pagina van de grond te krijgen.

Daarnaast doen we onvoldoende met interne links: van de ene pagina naar de andere op onze eigen site.

De **Wijze Uil** is in 2015 niet uitgereikt. Hebt u een suggestie voor een organisatie in de gemeente die uitzonderlijk actief is op het gebied van natuur of milieu, laat het ons dan weten.

De **Waakvlam**, de onderscheiding, in het leven geroepen door Noor en Herman Peters voor een meer dan gemiddeld betrokken en actief lid, viel dit keer ten deel aan Rien Melis.

Om beter zichtbaar te zijn tijdens activiteiten die we organiseren of waar we aan deelnemen hebben we een **Banner** laten ontwerpen en aangeschaft.

Daarnaast organiseerden we 12 **Wandelingen** (Loonse en Drunense Duinen (2x), Moerputten, Nederhemert, Eendenkooi, Baardwijkse Overlaat, Haarsteegse Wiel, Roeivijver, Drongelens Kanaal, Eetbare planten, De Brand, Ommetje Herpt, Kerstwandeling).

Gidsen waren Peter v.d. Velden, Marion v.d. Broek, Fons Mandigers, Joost van Balkom, Hermien van Toorenborg.

Daarnaast was er nog de **Nacht van de Nacht** wandeling met als gids Peter v.d. Velden, het **Werkgroepenoverleg**, en was er een **Lezing** over weidevogels door Jochem Sloothaak van Brabants Landschap.

Harry Nijënstein en Noor Peters

Katwilg – uitbloei

foto: Annie van Bokhoven

JAARVERSLAG 2015 - NATUURSTUDIE

Ook het afgelopen jaar werden door enkele leden van onze vereniging inventarisaties uitgevoerd in verschillende natuurterreinen binnen de Gemeente Heusden.

Deze gegevens zijn van belang voor adviezen in het beheren van natuurgebieden en kunnen worden gebruikt bij ontwikkelingen door de werkgroep Ruimtelijke Ordening.

Het is van het grootste belang om de gegevens up to date te houden.

Deze gegevens zijn voor een ieder beschikbaar op de website www.natuurenmilieuheusden.nl

Onder het kopje NATUURSTUDIE kunt u de gegevens vinden over:

Amfibieën
Bomen
Dassen
Gierzwaluwen
Libellen
Planten
Roofvogels
Uilen
Vissen
Vlinders
Weidevogels

Foto: Rien Melis

Oranje Luzernevlinder

Voor een aantal diergroepen ontbreken nog gegevens, met name voor vogels algemeen en zoogdieren.

Daarom wordt een beroep gedaan aan de leden van Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden om bij hun bekende gegevens door te geven aan de coördinator natuurstudie (Rien Melis).

Leden die willen gaan inventariseren kunnen desgewenst d.m.v. scholing (cursus of workshop) worden ondersteund om de noodzakelijke kennis op te doen of uw kennis uit te breiden.

Aanmelden kan bij een van de bestuursleden.

Er waren geen opmerkelijke waarnemingen in 2015.

Rien Melis

Voor het derde jaar is het Repair Café actief geweest. Het Repair Café vindt één maal in de twee maanden plaats in buurthuis de Stulp in Drunen, op een donderdagavond van 19.00 uur tot 21.00 uur.

Inmiddels zijn er 960 Repair Café's actief, verspreid over 24 landen. De verwachting is dat dit jaar het 1000ste Repair Café van start gaat.

De doelen van het Repair Café zijn:

- het overdragen van reparatiekennis: samen met deskundige vrijwillige reparateurs worden de kapotte spullen van de bezoekers gerepareerd
- verminderen van de hoeveelheid afval: spullen gaan langer mee en hoeven niet te worden weggegooid.
- beperking van de hoeveelheid grondstoffen en energie die nodig is om nieuwe producten te maken en vermindering van de CO₂-uitstoot
- het Repair Café is een ontmoetingsplek waar bezoekers een praatje kunnen maken onder het genot van een kopje koffie of thee
- reparatie is in principe gratis maar een vrijwillige bijdrage wordt gevraagd om de gemaakte onkosten van te betalen.

Gelukkig zijn ook in 2015 weer veel kapotte spullen gered, zij hoeven voorlopig de vuilnisbelt niet op.

Overzicht van de gebrachte kapotte spullen en hoeveel er wel/niet werden gerepareerd.

<u>datum</u>	<u>aantal gebrachte spullen</u>
29 januari 2015	25
12 maart 2015	33
30 april 2015	39
11 juni 2015	25
10 september 2015	28
<u>12 november 2015</u>	<u>39</u>
Totaal gebracht	189

Apparaten gerepareerd	57
Apparaten advies/deels gerepareerd	23
Apparaten niet gerepareerd	49
Kleding gerepareerd	25
Advies kleding	1
Lederwaren gemaakt	2
Fietsen gerepareerd	19
Fietsen deels gerepareerd	1
Fietsen niet gerepareerd	6
<u>Overige voorwerpen gerepareerd</u>	<u>6</u>
Totaal gerepareerd	189

Totaal gerepareerde apparaten, fietsen, kledingstukken etc. bedroeg 112 verder is er voor 25 apparaten, kleding, fietsen etc. advies voor reparatie uitgebracht.

Bijna driekwart van de aangeboden kapotte spullen werden gerepareerd. Dat is een mooi resultaat. Spullen die niet te repareren zijn kunnen met een gerust hart naar de Milieustraat afgevoerd worden.

Wat er zoal gerepareerd werd:

fietsen, kledingstukken, houten stoelen, lampen, stofzuigers, papierversnipperaars, printers, laptops, acculaders, frituurpan, grasmaaier, koptelefoon, ventilator, epileerapparaat, stoomstrijkijzers, waterkokers, videocamera's, koffiezetapparaten, dvd-recorder, accuboormachine, naaimachines, et cetera.

Gerepareerde spullen, tevreden bezoekers, een gezellige sfeer dat is de opbrengst van het Repair Café 2015.

Dank aan alle vrijwilligers:

Paul, Peter, Cees, Ludwig, Dinie, Mohamed, Jos, Jeroen, Adri, Willem, Halvor, Christ, Louis, Chaudhry, Wil en Gerard.

Marian van der Linden,
mede namens Noor Peters en Norbert Luypen
organisatoren van het Repair Café

foto: Marian van der Linden: Repair Café, april 2015

JAARVERSLAG 2015 - RUIMTELIJKE ORDENING

De werkgroep Ruimtelijke Ordening bestond het afgelopen jaar uit vijf personen. Negen maal werd vergaderd om diverse ruimtelijke orderingsvraagstukken te bespreken. Daarnaast werden informatiebijeenkomsten van de BMF bezocht. Door Herman Peters werd deelgenomen aan de bestuursvergaderingen. Jan Pijnenborg vertegenwoordigde de vereniging in de Adviesgroep GOL. Daarnaast waren er contacten met de gemeente Heusden, de Omgevingsdienst Midden en West Brabant en de provincie. Ten slotte werden er enkele bedrijven bezocht.

In november hebben wij helaas afscheid moeten nemen van een zeer gewaardeerd lid van de werkgroep Louis van der Sanden. Louis heeft ruim 10 jaar deel uitgemaakt van de werkgroep. Hij vertrekt om leeftijdsspecifieke redenen; hij wil het wat rustiger aan gaan doen. Wij zullen zijn ferme standpunten en deskundige inbreng missen. Graag wensen wij hem het allerbeste toe en we weten dat hij ons op afstand kritisch blijft volgen!

De belangrijkste onderwerpen waren:

De **aanpassing van het Bestemmingsplan Buitengebied**. De gemeente heeft mede naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State eind 2014 een drietal herzieningen op het bestemmingsplan uitgebracht. Twee herzieningen zijn in 2015 door de gemeenteraad vastgesteld, de procedure rond de derde herziening loopt nog. Met de gemeente is overleg gevoerd over de bescherming cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen.

In het kader van de **Gebiedsuitwerking Oostelijke Langstraat** (GOL) heeft de provincie het afgelopen jaar een aantal informatiebijeenkomsten, schetssessies en inloopbijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft een aantal nieuwe varianten voor de Baardwijkse Overlaat, de aansluiting Nieuwkuijk en de Oostelijke Randweg opgeleverd. De bijeenkomsten werden druk bezocht en in de discussies ging het er vaak heftig aan toe.

De provincie heeft in het voorjaar de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter visie gelegd. Dit leverde een groot aantal inspraakreacties op. Ook de NMVH heeft een zienswijze NRD ingediend, maar het bestuur heeft die na overleg met de provincie ingetrokken. Met onze zienswijze beoogden wij meer duidelijkheid te krijgen over de realisatie van de EVZ Baardwijkse Overlaat en de uitvoering van de fietspadenplannen (fase 2 GOL).

De ideeën van bewoners en alternatieve varianten zijn bestudeerd en getoetst en van reacties voorzien. Inmiddels heeft de Stuurgroep de inwoners en betrokkenen laten weten welke varianten in de planuitwerking nader zullen worden onderzocht. Het betreft twee varianten voor de Baardwijkse Overlaat en voor de aansluiting 43 Nieuwkuijk. Voorts wordt bekeken of de Meliestraat een eigen aansluiting op de randweg kan krijgen.

De komende periode werken de samenwerkende partijen de onderwerpen voor de verschillende varianten verder uit. Kort na de zomervakantie verwacht GOL de eerste MER-onderzoeksresultaten te kunnen bespreken. In het najaar 2017 vindt het eerstvolgende inspraakmoment voor de omwonenden plaats. Dan legt GOL de Milieueffectenrapportage (MER), de ruimtelijke ontwerpen en het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) ter inzage

Ontwerp Omgevingsvergunning Margrietweg 21 Giersbergen voor een bed-and-breakfast en een minicamping. Een zienswijze over de vergunningaanvraag is bij de gemeente ingediend. Wij vonden dat er teveel programma op een te klein perceel werd gepropt. Het plan gaat uit van een flink horecabedrijf en was onvoldoende landschappelijk ingepast. Onvoldoende werd rekening gehouden met het beleid dat de gemeente voor het gebied Duin heeft vastgelegd. Verblijfsrecreatie en horeca kunnen vooral in de avonduren de rust in het kwetsbare natuurgebied Loonse en Drunense Duinen verstoren.

Na overleg met ZLTO hebben de initiatiefnemers besloten het aantal kampeerplaatsen te verminderen en de groenstroken meer robuust te maken. Voor het bestuur was dit een voldoende reden om de zienswijze in te trekken.

Voorts heeft NMVH bij het Rijk een Zienswijze **ontwerp Programma Aanpak Stikstof (PAS)** ingediend. Met PAS wordt de boeren meer ontwikkelingsruimte voor de uitbreiding van hun veestapel geboden. In de gemeente Heusden liggen twee Natura 2000-gebieden. De ammoniakdepositiekaart van onze gemeente kent de kleuren oranje-rood-zwart, hetgeen betekent dat de ammoniakdepositie op dit moment meer dan schadelijk is. Met PAS wordt de natuur onvoldoende beschermd.

Medio 2015 is het Programma Aanpak Stikstof ongewijzigd vastgesteld en per 1 juli in werking getreden.

Sluiting van het groenafvalverwerkingsbedrijf VAL BV aan de Veldweg Haarsteeg. De vestiging van het bedrijf is in strijd met de Verordening Ruimte. Eind 2014 besloot de Provincie tot sluiting van het bedrijf. Omdat de uitvoering van het besluit uitbleef hebben we bij de provincie geïnformeerd naar de stand van zaken. Op 2 oktober 2015 heeft de Omgevingsdienst VAL BV een brief gestuurd met het voornemen om het bedrijf een dwangsom op te leggen als het de illegale bedrijfsactiviteiten niet voor 1 juli 2017 staakt en de illegale bouwwerken niet zijn verwijderd.

Tegen de aanschrijving heeft Banning Advocaten eind november 2015 een zienswijze ingediend om de sluiting van tafel te krijgen. De gedeputeerde is uitgenodigd voor overleg. Duidelijk is dat VAL BV opnieuw probeert te blijven zitten. De geschiedenis herhaalt zich. Op deze wijze weet het illegaal gevestigde bedrijf zich al ruim 20 jaar te handhaven. Wij zullen de ontwikkelingen kritisch blijven volgen.

Poort van Heusden, het voormalig Land van Ooit

De Poort van Heusden is op 12 mei opgesteld voor het publiek. Wij juichen dit toe. Het is een prachtig gebied om te wandelen, picknicken en fotograferen. Jammer, dat de gemeente Heusden het terrein nog steeds wil verkopen voor woningbouw en bedrijvigheid. De NMVH blijft tegenstander van bebouwing van deze cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle geleedingszone.

Jan Pijnenborg, voorzitter commissie RO

Roze kasteel in de Poort van Heusden

foto: Annie van Bokhoven

Column

Oh,Oh Den Haag

Ik snap niets van deze regering. Ieder lid van de Europese Unie heeft een eigen klimaatdoelstelling die voor 2020 gehaald moet worden. Voor Nederland is de doelstelling dat veertien procent van het totale verbruik uit duurzame energie bestaat. Maar gaat dat lukken, want binnen 4 jaar is het al het uur van de waarheid? Volgens Trouw gaat Nederland het bij lange na niet halen: 'Nederland is het sufferdje van de klas bij de Europese klimaatdoelen'.

En dat is niet zo vreemd als je bijvoorbeeld leest dat de subsidieregeling voor zonnepanelen voor sportclubs na 1 week al voor 90% uitgeput en het subsidieplafond van circa 6 miljoen euro al na drie weken bereikt is. (bron: Solar Magazine) En het jaar is amper begonnen!

Dan vraag ik me af hoe het in hemelsnaam mogelijk is dat er een subsidieregeling wordt bedacht, zonder dat men enig zicht heeft op de haalbaarheid er van? Zoiets doet het ergste vermoeden. En dan wordt het nog gekker, want als verantwoordelijk minister/staatssecretaris zou je een gat in de lucht springen (bij voorkeur niet in de ozonlaag) als je zo'n enorm succes in de schoot krijgt geworpen. Binnen drie weken werden er 600 subsidieaanvragen ingediend en (gedeeltelijk) toegekend en toen was het geld op!

Dan zou je als minister/staatssecretaris dit succesverhaal continueren.

Dan zet je je ambtenaren meteen aan het rekenen hoeveel geld er nodig is om alle sportverenigingen van ledverlichting en zonnepanelen te voorzien, wat de besparing is die deze investering op langere termijn oplevert en hoe groot het percentage duurzame energie bedraagt dat we mogen bijtellen bij de huidige schamele 5%. De gunstige effecten van vermindering van de schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid zijn wat lastiger te berekenen. Dat komt later wel. En wordt er natuurlijk gezegd dat er geen geld is. Maar regeren is vooruitzien. Er moet een oplossing voor te vinden zijn.

Het sufferdje van de klas heeft die grap om een succesvolle subsidieregeling de nek om te draaien, als eens eerder uitgehaald, namelijk bij de hybrideauto's.

bron: www.zonnepaneelwijzer.com

Eerst worden wij consumenten lekker gemaakt met belastingvoordelen en schaffen we zo'n duurdere, meer milieuvriendelijke auto aan en dan gaat enkele jaren later de regeling aan haar eigen succes ten onder. Zo blijf je wel hangen op die 5%.

Wat ik ook niet snap is dat minister Kamp van plan is om, nu er minder Gronings gas uit de grond gehaald mag worden, gas in het buitenland te kopen. Gas is een fossiele brandstof en iedereen weet dat er alternatieven voor moeten komen.

Energiebedrijven in Nederland wekken lang niet genoeg groene stroom op om te voldoen aan de vraag uit eigen land. Dus krijgen we vaak in het buitenland opgewekte groene stroom uit het stopcontact. Dat krijg je als je niet goed je best doet op de internationale Europese landenschool.

Gelukkig werkt staatssecretaris Dijkema (Infrastructuur en Milieu) aan een duurzame circulaire economie. Dat is een economie waarbij materialen die anders als afval zouden eindigen, worden hergebruikt als grondstof voor nieuwe duurzame producten en gebouwen. Maar het moet sneller en efficiënter, anders blijft Nederland op dit vlak nog lang het sufferdje van de klas.

Oh, Oh Den Haag, regeringscentrum achter de duinen, kom hier eens lekker rondstruinen. Wij hebben ook prachtige duinen, maar ook allerlei initiatieven op het gebied van duurzaamheid, zoals: zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, Repair Cafés, Gered Gereedschap, Vincentius Boekenbeurs, Kringloopwinkels, 'Waste? No way!', Susteen, Postcoderoosactie, Nul op de Meter-woningen, Straatklimaatfeest, hergebruikersmarkten en een aantal duurzaam producerende bedrijven. De deur staat open. Oh ja, kom maar achterom!

Tekst: RC Schalken

bron: www.geredgereedschap.nl

OH WAT MOOI! MAAR WAT IS HET EIGENLIJK?

In de fotogalerij ziet u diverse prachtige plaatjes van paddenstoelen. Klik hier maar eens: www.natuurenmilieuheusden.nl/gallery/index.php/tag/paddenstoelen
De fotografen zetten veel moois op de foto, maar hebben lang niet altijd de kennis van de bijbehorende naam. Helpt u mee? Hoe heet deze groene paddenstoel? En hoe de lichte met de donkere top?

Als u de fotogalerij wilt bekijken, kunt u er het best eens goed voor gaan zitten. Er zijn inmiddels 119 foto's te zien.

Die van de wandelingen zijn nog steeds het populairst. En van de natuurgebieden wint de Baardwijkse Overlaat het van alle andere. Maar wist u bijvoorbeeld dat de teunisbloem vaak bekeken wordt? En het eekhoortje?

Heeft u foto's die een plaatsje in de galerij verdienen? Stuur ze naar ons: info@natuurenmilieuheusden.nl of bel even met Anja 06-51328735.

<http://www.natuurenmilieuheusden.nl/gallery/>

We wensen u weer veel foto- en kijkplezier.
De fotowerkgroep: Anja, Annie en Wilhelmiën

NIEUWE LEDEN

Als nieuw lid meldde zich aan:
mevrouw van Helvoort uit Vlijmen
de heer Akerboom uit Vlijmen

Welkom bij de vereniging!

METEN IS WETEN

Onze flora verandert. Vervuiling en ontbossing hebben grote invloed op de samenstelling van die flora. Ook door het toegenomen landbouw-areaal verdwijnen steeds meer bijzondere planten-associaties om plaats te maken voor eentonige mais-akkers.

Meer dan ooit is het zinvol vast te leggen hoe de flora zich in onze gemeente ontwikkelt. Mogelijk kunnen dan toch stappen worden ondernomen om extra aandacht te geven aan waardevolle biotopen.

Binnen onze gemeente zijn al verschillende uitgebreide inventarisaties uitgevoerd om vast te leggen wat de flora in onze omgeving te bieden heeft en welke ontwikkelingen zich daarbij voordoen.

In de jaren 90 heeft een zeer uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar alle landschapselementen in de gemeente Drunen. Er werden 49 kilometer-hokken geïnventariseerd op voorkomende bomen, bosjes, singels, etc.

Hierbij werd de inventarisatie-methode gevolgd van de Stichting LONL – Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer.

Het heeft geresulteerd in een lijvig rapport van ruim 300 blz. met ca. 400 foto's van de geïnventariseerde landschapselementen.

Dat het vastleggen van dergelijke gegevens nuttig is werd duidelijk toen in de omgeving van de Bosscheweg een belangrijke houtwal werd gekapt, en aan de hand van dit rapport het bestaan ervan kon worden aangetoond.

En natuurlijk hebben er intussen in onze gemeente al weer veel veranderingen in het landschap plaatsgevonden, maar het vastleggen van belangrijke data blijft een noodzaak.

De plantenwerkgroep, waaraan verschillende leden van IVN en Natuur- en Milieuvereniging deelnemen, voert elke maand een inventarisatie uit op een terrein in onze omgeving.

Hierbij wordt getracht eenzelfde gebied drie maal in een seizoen te bezoeken, want in elk seizoen zal je weer andere planten tegenkomen.

Een dekking van 100 procent is natuurlijk niet te verwezenlijken, maar met 3 inventarisaties per jaar in het zelfde gebied krijgen we toch een redelijke indruk van de aanwezige flora, en door verschillende jaar-gegevens met elkaar te vergelijken komen ook de ontwikkelingen in dat terrein tot uiting.

Als we bijv. de ontwikkelingen in De Kaag over een aantal jaren vergelijken, dan zien we dat bijv. de Watermunt nagenoeg elk jaar werd waargenomen.

De welriekende nacht-orchis zagen we echter voor het eerst in 2015.

Ook het waterdrieblad komt in 2015 voor het eerst op de lijst voor.

Het moeras-kartelblad noteerden we voor het eerst in 2014 en ook in 2015 vonden we het weer terug.

Wanneer eenzelfde gebied op deze manier een aantal jaren achtereen wordt geïnterviewd wordt duidelijk welke ontwikkelingen zich in het gebied voordoen. Uiteraard komen de meeste planten elk jaar weer opnieuw op de lijst voor, maar de uitschieters maken de inventarisaties elk jaar weer bijzonder.

Reden genoeg om hier ook het komende seizoen weer aandacht aan te besteden.

Piet de Bont
Theo Boonmann

DE KWETSBARE RANSUILEN

“Je ziet ze niet, je hoort ze niet, maar ze zijn er wel.” Dat bericht las ik in het B.D. van 18 dec. 2015. Er stonden twee foto's bij aan de hand waarvan ik vrij nauwkeurig kon bepalen waar deze ransuilen te vinden waren.

Op zaterdag 9 januari 2016 ben ik voor de vierde achtereenvolgende week de Drunense Duinen overgestoken om deze prachtige vogels met hun opvallende oorpluimen te observeren vooral ook te bewonderen. Ze zitten dicht bijeen vrijwel onopvallend verscholen tegen de dikke stammen van enkele Oostenrijkse dennen in

de buurt van Bosch en Duin. De dikke takken met grote dennenappels en lange stijve naalden bieden ook beschutting tegen weer en wind. Ik telde op die dag 23 ransuilen in vijf verschillende boomtoppen. Waw! Mijn dag kon niet meer stuk. De meeste zaten in elkaar gedoken te slapen. Een

enkeling was echter heel alert en zat in een soort paalhouding (aldus gelijkend op een tak) met de oorpluimen recht overeind ook mij te observeren. Daar sta je dan oog in oog met een ransuil. Dat is een fascinerende ervaring! Die blik raakt je! Je voelt je aangesproken door de oer-natuur die vanuit zichzelf een van de mens onafhankelijk bestaan voert. Je voelt je met ze verbonden en je geeft ze de ruimte en het respect dat ze toekomt.

Ze zitten niet steeds in dezelfde bomen. Op 23 januari zag ik minstens 20 uilen in twee boomtoppen zitten. Ransuilen zijn nachtvogels en slapen (roesten) in de wintermaanden overdag meestal in groepjes in de toppen van hoge bomen. Ze houden vooral van naaldbomen met aangrenzend open gebied om er voornamelijk op muizen te kunnen jagen. Ik heb ook een paar uilenballen (met onverteerbaar voedsel) die ze regelmatig uitbraken, meegenomen en thuis uitgeplozen.

Behalve veel haar bevatten ze alleen maar, zoals te verwachten, kleine botjes en onderdeeltjes van muizenschedeltjes.

Hoewel ik in het verleden op een beschutte roestplaats tussen Giersbergen en de Rustende Jager de ransuilen in gewone dennen (de z.g. Grove den of *Pinus sylvestris*) heb waargenomen, hebben deze gekozen voor de forsere Oostenrijkse dennen (*Pinus nigra*) die hier en daar in groepjes nog te vinden zijn op de allerschraalste zandgronden op de randwallen rondom de Loonse en Drunense Duinen.

Tijdens de broedperiode maken ransuilen gebruik van de oude nesten van eekhoorn, kraaien en eksters. Dit in tegenstelling tot bosuilen die houden van loofbomen in een parkachtig landschap met oude eiken- en beukenbomen met allerlei holten waarin ze kunnen nestelen.

Moge het de komende jaren goed gaan met deze ransuilen!

Cees van der Meijden

HERKENNEN VAN LIBELLEN

Tijdens mijn inventarisaties van libellen kom ik regelmatig wandelaars tegen en die vragen dan wat ik aan het doen ben. Als ik hun dan zeg dat ik met libellen bezig ben, vragen ze vaak of die kleine blauw met zwarte juffertjes ook onder de libellen vallen. En inderdaad de in Europa voorkomende libellen zijn onderverdeeld in twee onderorden, de juffers of gelijkvleugeligen en de echte libellen of ongelijkvleugeligen.

Binnen die juffers komen in de Gemeente Heusden onder andere 3 soorten voor die uiterlijk op het eerste gezicht veel op elkaar lijken. Dat zijn de watersnuffel, variabele waterjuffer en azuurwaterjuffer. De mannetjes van deze juffers zijn allemaal blauw met zwart gekleurd.

Bij de watersnuffel (foto links) is een duidelijke herkenning het zwarte figuurtje dat op het tweede segment staat achter het borststuk, dat lijkt op een paddenstoel.

De watersnuffel doet zijn naam ook eer aan, want al vliegend over het water, meestal in een vrij rechte koers, snuffelt hij laag over het water. Watersnuffels zie je meer op zandgronden dan op de klei. Je ziet ze ook vaak ver weg van het water 'snuffelen'. Wanneer ze geslachtsrijp worden keren ze terug naar het water. Bij voorkeur is dat zwak stromend water.

De variabele waterjuffer (foto rechts) geeft de voorkeur aan rivierklei- en laagveen-gebieden en aan stilstaand water van een redelijke kwaliteit met veel drijvende planten en een rijke oevervegetatie.

Het 'symbool' op het tweede segment achter het borststuk is het belangrijkste herkenningsteken. Bij de variabele waterjuffer lijkt dat teken op een kelk of op een Y.

De naam 'azuurwaterjuffer' (foto rechts) verraadt al de kenmerkende kleur van deze soort. Maar ja, dan nog is het moeilijk de soort te onderscheiden van de variabele waterjuffer en de watersnuffel. Je moet dan vooral op de tekening letten van de zwarte en blauwe stukken op het achterlijf. Ook het teken op het 2^e segment, een U, is anders dan bij de variabele waterjuffer en watersnuffel. De azuurwaterjuffer is vrij algemeen. De kans dat je de variabele waterjuffer op de zandgrond aantreft, is kleiner.

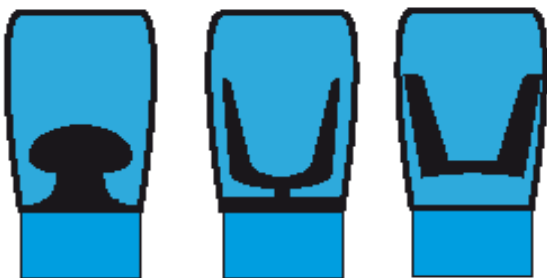
Foto's: Rien Melis

Hieronder staan de verschillende herkenningstekens zoals die op het 2^e segment van de waterjuffers voorkomen.

Links is van de watersnuffel

Midden is van de variabele waterjuffer

Rechts is van de azuurwaterjuffer

Rien Melis

HET NIEUWE DENKEN

Klimaatconferentie Parijs

Op 12 december 2015 stemden bijna 200 verschillende landen in met een bindend klimaatakkoord. Daarmee moet de uitstoot van broeikasgassen worden teruggedrongen om zo de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden, met 1,5 graad als streefwaarde.

Dat mag, ook voor wat mij betreft, een historische gebeurtenis worden genoemd. Alle leiders van onze planeet Aarde bijeen om samen te overleggen hoe we onze planeet leefbaar kunnen houden. Er hangt immers doorlopend een deken van uitlaatgassen om de aarde, zodat wij ons in een soort broeikas bevinden, waarbinnen de temperatuur steeds hoger oploopt.

De huidige opwarming van de aarde is zeker ook het uiteindelijke gevolg van het moderne natuurwetenschappelijke denken, dat puur rationeel en praktisch georiënteerd is en dat zich al

lang niet meer verwondert over de echte natuurlijke werkelijkheid. Men wil alleen nog weten – middels allerlei experimenten - hoe de natuur werkt om zo in staat te zijn de natuur te beheersen en de aarde uit te buiten. Dit **instrumentele, mechanistische denken**, waarbinnen de natuur slechts nutswaarde heeft t.b.v. de mens, heeft op alle gebieden de overhand gekregen. We

bron: [www. greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)

gedragen ons als absolute heersers over de aarde zonder enig respect voor de natuur en de aarde als onderdeel van de allesomvattende kosmos. Ook niet gehinderd door enig ecologisch inzicht wat betreft de draagkracht van de aarde. Uiteindelijk gedwongen door de omstandigheden begint nu het besef door te dringen dat de aarde haar eigen principes volgt en wijzelf ook deel uitmaken van dit aardse gebeuren. Wij zullen dus hoe dan ook moeten leren leven in harmonie met de aarde. Er zijn in Parijs een aantal afspraken gemaakt, waarmee alle landen hebben ingestemd, vooral ook de grootste vervuilers: de Verenigde Staten, China en Europa. Nu maar afwachten of de verschillende landen bereid zijn voldoende maatregelen te nemen om de afspraken na te komen. Het akkoord rept namelijk met geen woord over de absolute noodzaak om te stoppen met het verbranden van fossiele brandstoffen.

Dan zouden waarschijnlijk een aantal landen die rijk zijn aan olie- en gasreserves niet met het akkoord hebben ingestemd.

Laten we - wat betreft ons eigen land - onze vervuilende kolencentrales als voorbeeld nemen. Het positieve resultaat van alle inspanningen die er momenteel in ons land al plaatsvinden voor een schonere industrie (m.b.v. zon, wind, water, aardwarmte) wordt door de uitstoot van deze centrales weer volledig te niet gedaan! Als je vervolgens verneemt dat o.a. onze grote steden nog onlangs weer nieuwe contracten hebben afgesloten met deze vervuilende kolencentrales dan begrijp je wel, dat er nog heel wat zal moeten gebeuren! Het economisch gewin gaat immers tegenwoordig vóór alles. De verantwoordelijke bestuurders zijn kennelijk nog niet voldoende doordrongen van de ernst van de zaak. Ze gaan er waarschijnlijk vanuit dat de problemen door de huidige technologie wel weer zullen worden opgelost o.a. door het opslaan van broeikasgassen onder de grond. Dan is het probleem tijdelijk weer even opgelost en wie dan leeft wie dan zorgt!

Dat is **het oude, technocratische denken** van de gevestigde machten, gebaseerd op de z.g. vrije markt van de onbegrensde groei en de daarbij behorende onbegrensde consumptie, gedomineerd door de grote concerns, inclusief de banken. Dit oude, uitsluitend economisch georiënteerde nuts denken begint echter van alle kanten vast te lopen. Met het gevolg crisissen op allerlei gebied die aangeven dat een tijdperk ten einde loopt en fundamentele veranderingen noodzakelijk zijn. Het positieve hieraan is, dat juist wanneer vanzelfsprekendheden wegvallen er ruimte ontstaat voor nieuwe inzichten. Allereerst de bewustwording dat de aarde niet afhankelijk is van de mens, maar de mens wel van de aarde. Dat vraagt om **een nieuwe manier van denken**.

Doen is het
nieuwe denken

Dat **nieuwe denken** zal vooral ook een denken **vanuit ecologisch perspectief** moeten zijn d.w.z. een denken met respect voor de natuur en de aarde. Een denken dat zich oriënteert op een kringlooeconomie van het genoeg met vooral ook aandacht voor de menselijke maat. Met een regionaal georiënteerde bedrijvigheid, waarbij persoonlijke inbreng en medeverantwoordelijkheid van alle medewerkers wordt gewaardeerd. Er zal vooral, dat is ook al aan het gebeuren, van onderaf, waar allerlei nieuwe ideeën zich instinctief en intuïtief op een natuurlijke manier beginnen op te dringen, veel drang moeten worden uitgeoefend op onze regeringsleiders, gemeentebestuurders en allerlei managers van grote ondernemingen die vaak nog verstrikt zitten in het oude denken en dus met de rug naar de toekomst staan. Hoopgevend is, dat tijdens de klimaattop duizenden mensen, vooral ook veel jongeren, in allerlei landen in de gehele wereld de straat op zijn gegaan om duidelijk te maken, dat zij hun strijd voor een gezond klimaat en morele verantwoordelijkheid t.o.v. de aarde niet zullen stoppen en dat zij verwachten dat de regeringsleiders ernst maken met het nemen van ingrijpende maatregelen.

De klimaattop is ook een steun in de rug voor de vele lokale natuur- en milieubewegingen die zich al jaren inzetten voor behoud van natuur en een schoner en leefbaarder milieu. Ik hoop, dat de grote, mondiale organisaties zoals Natuur en Milieu, Greenpeace en Milieudefensie de zaken op de voet zullen volgen. Ook zij kunnen m.b.v. hun leden grote druk uitoefenen. Het nieuwe denken is hoe dan ook al volop aan het doorbreken en zal uiteindelijk niet meer te stoppen zijn. Daarom ben ik, ondanks alles, optimistisch gestemd!

Cees van der Meijden

JAARVERSLAG LANDSCHAPSBEHEER

Terugkijkend op 2015 mogen we stellig zeggen, dat het werkseizoen prima is verlopen. Meer dan 3500 manuren is er gewerkt in de verschillende natuurgebieden. De woensdagochtend is de vaste werkdag geworden, met af en toe een zaterdag.

De groep bestaat uit 20 personen, waarvan er 18 op de woensdag werkzaam zijn. Vanwege veiligheid, aansturing en werk is 20 personen voorlopig het maximum. De laatste vrijdag in de maand wordt gewerkt rond de Nieuwkuijkse wiel, hier probeert de landschapsgroep een nieuwe vrijwilligersgroep op te richten.

Er wordt gewerkt in terreinen van Natuurmonumenten, van de gemeente Heusden en het Waterschap en uiteraard in onze eigen gebieden.

Doelstelling is het in stand houden van en waar mogelijk het verbeteren van de biodiversiteit in de verschillende natuurgebieden. Daarvoor wordt in de zomermaanden de flora en fauna geïnventariseerd. Aan de hand van de resultaten wordt gekeken welk beheer het best bij een zo groot mogelijke biodiversiteit past. Enkele malen per jaar komen externen bij ons werken.

Tijdens de Landelijke Natuurwerkdag zijn dat inwoners uit de omliggende gemeenten en leden van een scoutinggroep. Ook is een middag gewerkt met medewerkers van het bedrijf Alcoa.

Afgelopen seizoen is extra gelet op de veiligheid. Enkelen van ons hebben de cursus veiligheid in het veld doorlopen. Ook is extra veiligheidsmateriaal aangeschaft.

Joost van Balkom, coördinator landschapsbeheer

Bandheidelibel

foto: Rien Melis

TERUGBLIK 2015 SAMENTUINEN

De Zwollemoer bloeit en groeit

Een jaar geleden schreven we in Natuurlijk dat samentuin De Zwollemoer in Drunen de poort zou gaan openen. Dat lijkt al weer eeuwen geleden...er is al een heel teeltseizoen voorbij en er zijn bergen en nog eens bergen werk verzet.

Eerst nog eens: wat is ook weer een samentuin? Een samentuin is een tuin waarin mensen samen ecologisch tuinieren. Mensen samen laten tuinieren klinkt eenvoudiger dan het is: het betekent dat je samen

foto: Jan van Hof

beslissingen neemt percelen indeelt en gewassen kiest, ieder wordt geacht taken op zich te nemen en die dan ook uit te voeren. Dat gebeurt ook wel, maar verwachtingen en taakopvattingen lopen nog wel eens uiteen.

Hoe dan ook, de tuiniers in De Zwollemoer hebben gezamenlijk veel voor elkaar gekregen. Ze hebben een moestuin aangelegd volgens ecologische principes, met ruime vruchtwisseling, en de van alle velden is in het eerste seizoen al ruim geoogst. Er is een kruidentuin aangelegd. En er is een handpomp geslagen. Er staat een tuinhuisje in de tuin, tweedehands opgehaald, netjes in elkaar gezet en hersteld waar nodig.

Vorig jaar zijn alle wilgen geknot en nu is de houtwal onder handen genomen. De houtwal was verwaarloosd geraakt. Inmiddels is de wal rigoreus uitgedund. Daarbij hebben de tuiniers hulp gekregen van Mark. Mark heeft de bomen omgezaagd. De tuiniers hebben al het hout verzameld en voor een groot deel laten versnipperen (zie foto's).

Met de snippers kunnen de paden weer verzorgd worden. In principe wordt zo veel mogelijk in de tuin hergebruikt en wordt er zo min mogelijk afgevoerd; alleen wel de groente oogst natuurlijk.

Terwijl ik aan dit stukje begin, zijn de tuiniers nog druk in de weer met het planten van zo'n 150 nieuwe boompjes in de houtwal. Op het programma "natuur in de tuin" staat nog het planten van vier hoogstam-fruitbomen en

foto: Remko Boer

het graven van een tweede poel. Als dat gedaan is, is het weer tijd om te gaan zaaien in de moestuin. Genoeg te doen dus. O ja, en vandaag kwam het aanbod van een tweede tuinhuisje. En dat is heel fijn, want daar kan het gereedschap dan in. Het hokje dat nu in gebruik is voor gereedschap is klein en in tamelijk slechte staat. Iedere keer zijn er weer verrassingen en mooie momenten: veel te beleven en te vieren!

De Zwollemoer groep telt nog steeds zo'n 15 mensen. Er zijn een paar mensen vertrokken en er zijn nieuwe tuiniers bijgekomen.

Ook zin om mee te doen? Laat het weten of kom eens kijken! De ingang van De Zwollemoer is te bereiken via het zandpad vanaf de Kooiweg te Drunen.

Op 27 september organiseerden de Brabantse Milieu Federatie en Velt een gezamenlijke **Trefdag Samentuinen** in Haaren bij Tuinderij De Es. Anja heeft daar een presentatie gegeven over hoe samentuin De Zwollemoer van start gegaan is.

In Vlijmen is aan **Duizendpoot**, plan Geerpark, een kleine samentuin van start gegaan. Deze tuin ligt prachtig ingesloten tussen twee appartementsgebouwen aan Duizendpoot en Herbergier en het Thomashuis, beide in het mooi gerestaureerde pand Mommersteeg. Er staan speeltoestellen, banken om te zitten en fruitbomen. De samentuin zelf bestaat uit twee percelen: een voor groenten en een voor kruiden. In juni is de tuin feestelijk geopend. En in november bezochten twee klassen van Basisschool De Vijfhoeven de tuin (zie foto).

We hebben gehoord over een plukroute door het Geerpark. De werkgroep samentuinen houdt contact met Woonveste en de gemeente.

Plannen 2016

Verder met de natuur en groenteteelt in De Zwollemoer. Deze samentuin ontwikkelt zich heel snel; een prachtig voorbeeld. De tuin in het Geerpark verdient aandacht; ze ligt er zo mooi en de bewoners lopen er elke dag langs.

De werkgroep kan wel wat versterking gebruiken. Laat ons weten als u een handje wilt helpen!

Bron: Facebook

De leden van de werkgroep samentuinen zijn Emile van Dun en Anja Kleijn.

Anja Kleijn.

OMGAAN MET AFVAL

“Hoe verantwoord gaan we met ons afval om?”

Trees Oudshoorn is lid van de werkgroep Communicatie en Educatie van energiecoöperatie Energiek Heusden en heeft in die hoedanigheid een aantal projecten ontwikkeld. Een gesprek met haar over haar initiatieven op het gebied van educatie, de noodzaak ervan en haar motivatie.

Zo heeft Trees samen met Walter Tuerlings een project gemaakt voor kinderen, met het doel ze bewust te maken van het feit dat we energie kunnen besparen door bewuster met afval om te gaan. “Niet meteen alles maar nieuw aanschaffen, maar kijken of producten opnieuw of anders zijn te gebruiken. Het project heet: Waste? No way!” Als ware ambassadeurs hebben ze dit project bij Jong Nederland en de Scouting Dr. Akkermansgroep in Drunen ingediend en begeleid. De werkstukken die de jeugd in het kader van dit project gemaakt heeft, worden op 28 februari op de Dromen.Doen.Heusdendag (DDH-dag) in de Voorste Venne ten toon gesteld. “Het project ‘Waste? No way!’ kan zo uitgezet worden op de basisscholen.”

Foto: Marian de Bonth

Trots zijn op.....

Daarnaast heeft Trees Oudshoorn de coördinatie voor het aandeel dat Energiek Heusden aan de DDH-dag levert, op zich genomen. Ze heeft diverse instanties en personen die al heel bewust omgaan met alles wat ‘afval’ genoemd wordt,

geënthousiasmeerd om zich ook op deze dag, die als thema heeft: 'We zijn trots op...', te presenteren. "Ik vind dat wij trots kunnen zijn op al die mensen die er voor kiezen om niet meteen alles maar nieuw aan te schaffen. Immers nieuwe dingen vragen om nieuwe grondstoffen en een nieuwe productie. Beide zijn belastend voor ons milieu. Gezamenlijk hopen we de mensen in de gemeente op allerlei ideeën rond deze problematiek te brengen; op een discussie rond de vraag: Hoe verantwoord gaan wij met ons afval om?"

Educatie

En Trees heeft namens Energiek Heusden een opdracht over energie/duurzaamheid bij het Technasium van het d'Oultremontcollege in Drunen ingediend, dat eind februari afgerond moet zijn. "Havo-4 leerlingen van het Technasium moeten een leerpad, bestaande uit 8 opdrachten, maken over dit onderwerp, dat geschikt is voor groep 5-6 van de basisschool en dat deze leerlingen zelfstandig kunnen uitvoeren." Het verraadt haar achtergrond, namelijk het onderwijs. Circa 1 jaar geleden stopte ze na 44 jaar lesgeven bij Scala (overkoepeld bestuursorgaan van de Heusdense basisscholen, R.S.). "De laatste jaren bij Scala mocht ik op alle scholen het vak techniek promoten. Natuur en techniek zitten heel dicht bij elkaar. Als je iets aan de natuur wilt doen, dan zul je de techniek daarop moeten aanpassen."

Foto: Marian de Bonth

Naadje van de kous

Aan deze ex-juf de vraag waar haar interesse voor een beter omgaan met ons milieu vandaan komt? “Ik ben opgevoed door een vader die zich over alles verwonderde en alles bewonderde. Niet alleen de natuur, maar ook zaken van technische aard. Hij vroeg zich af hoe de dingen in elkaar zaten. Dan zei hij bijvoorbeeld: ‘Hoe krijgen ze het voor elkaar om een brug te bouwen over zo’n groot water’? Hij zou het opzoeken, maar dat gebeurde niet. Hoe de dingen dan echt in elkaar zaten, werd niet uitgeplozen. Toen trouwde ik met Wim. En Wim is wis- en natuurkundeleraar. Die wil graag overal het naadje van de kous weten en weet gewoon ook van een heleboel dingen hoe het in elkaar zit.”

Toen ze bij Scala de mogelijkheid kreeg om zich bezig te houden met onderwijs binnen de poot Techniek en Milieu, heeft ze die met beide handen aangegrepen. “Dan ga je de verbanden zien en bewuster over de dingen nadenken. Maar er zijn meer dingen die met mijn interesse voor een beter milieu en een betere leefwereld te maken hebben.”

Cradle tot cradle

Trees noemt onder andere de invloed van de reizen die ze samen met haar Wim gemaakt heeft. “Enkele jaren geleden waren we in Nepal. Die mensen daar hebben helemaal niets, maar lachen de hele dag. En dan denk ik: -wat hebben we toch veel spullen-. En wat is de waarde daarvan en de zin? Als je pas je eigen geld gaat verdienen, dan is het kicken om spullen te verzamelen. Dan denk je daar niet bij na.” Maar er zijn volgens haar meer redenen. “Het is heel de maatschappij; het materialisme. Stel dat ik niet zoveel spullen meer koop, dan houd je geld over. Maar wat doe je dan met dat geld zonder het milieu te belasten; dat het ten koste gaat van het milieu? Er zijn ontwikkelingen gaande waarbij gestimuleerd wordt dat je niet meer koopt, maar dingen huurt of deelt. Dat scheelt al veel in afval. Als je dan toch nog iets koopt, doe het dan zo duurzaam mogelijk, dat het recyclebaar is: cradle to cradle. Ik vind het heel interessant om me hier mee bezig te houden, om er over na te denken. Maar het is allemaal niet zo simpel.”

RC Schalken

De das – Loonse en Drunense Duinen, De Brand, landgoed Huis ter Heide en ruime omgeving .

1. Het aantal dassen per 31-12-2015 wordt op 166 geschat en is 22 hoger dan de stand per 31-12-2014 (144 dieren).
2. Eind 2015 zijn er in totaal 59 burchten, waarvan het hele jaar er 52 zijn bewoond. Hierin wonen 52 dassenfamilies. Ten opzichte van eind 2014 is dit een toename van zeven families.
3. Er hebben zich nieuwe dassenfamilies gevestigd die wonen op de Margriet in Haaren, Meerdijk en duinen in Heusden, Moersche Heide en Middelmoer in Loon op Zand en Hazennest, Stokhasselt en Vosberg in Tilburg. Eén burcht raakte weer bewoond en twee onbewoond. Per saldo kwamen er acht dassenfamilies bij.
4. Een aantal dassenburchten is zich aan het ontwikkelen en waarschijnlijk zijn enkele bewoonde burchten nog niet bekend. De das is steeds meer te vinden in overhoekjes en bosjes in het buitengebied. Het dassengebied wordt langzaam groter.
5. Er werden 22 dode dassen aangetroffen, waarvan 20 als slachtoffer van het verkeer. Sinds 1999 sneuvelden er nog nooit zoveel dassen.
6. Er is een burcht met 77 ingangen. Deze heeft een oppervlakte van ongeveer 2.000 m².
7. Er is een evenwichtige leeftijdsopbouw.
8. In het hele Nationale Park Loonse en Drunense duinen en in aangrenzende gebieden komen sporen en bewoning van de das voor.
9. De zes dassen van dassenburcht Koningsoord in Berkel-Enschot werden verplaatst naar een uitzetren van Brabants Landschap in Oisterwijk.
10. Een verdere verdichting van burchten zal naar verwachting plaatsvinden ten westen van de N261, in de omgeving van het Hengstven (oostelijk deel), in het noordelijk deel van de duinen in Plantloon en de Margriet, in de Nieuwe Hoornmanken Tiend, in het Brokkenbroek en in de omgeving van Cromvoirt en Vught in het zuidoostelijk deel. Ook zal de das zich verder gaan verspreiden.
11. Het is wenselijk een aantal wegen te voorzien van rasters en tunnels. Omdat de das zich steeds verder zal gaan verspreiden, dient ook gekeken te worden naar bijvoorbeeld de N65, de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch. De meest gevaarlijke locaties zijn Bergstraat in Loon op Zand, Honderdbunderweg in Heusden en Heikant in Haaren.

Toekomstige ontwikkelingen en wensen

Er wordt verwacht dat de das zich nog verder in het gebied zal verspreiden. Ten westen van de N261 zullen nog enkele families zich vestigen. In het noorden en oosten van de Duinen zal een verdichting plaats gaan vinden. Ook in de omgeving van Cromvoirt en Vught zal de das burchten gaan bouwen. De N261 werd omgebouwd, hierbij werd een natuurbrug over de weg aangelegd en de weg ingerasterd.

Het gebied ten westen van landgoed Huis ter Heide is niet zo geschikt voor de das. Er moet echter niet uitgesloten worden dat deze hier en daar opduikt, op zijn weg naar West Brabant. De EVZ tussen Landgoed Huis ter Heide en boswachterij Dorst kan hierbij een heel belangrijke schakel gaan vormen.

Om de dassen en andere dieren een *'handje te helpen'* is het wenselijk op wegen waar vaak dassen oversteken, faunarasters en -tunnels aan te leggen.

Daarbij speelt ook verkeersveiligheid een zéér belangrijke rol.

De wegen met de hoogste prioriteit zijn:

- Heusden en Haaren: Margrietweg en Honderdbunderweg
- Haaren: Heikant en Oude Bosschebaan
- Loon op Zand: Kasteellaan en Bergstraat
- Tilburg: Loonse Molenstraat en
- de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch (N65).

Bert van Opzeeland.

(Een zéér ingekort verslag over het wel en wee van de das in onze omgeving. Het gehele verslag staat op onze site.)

bron: www.oisterwijknieuws.nl

VAN NATUUR KRIJG JE NOOIT GENOEG

(verkorte weergave van een artikel in Puur Natuur van Natuurmonumenten, herfst 2015)

Nederland heet in het buitenland nog vaak Holland.

Holland is een verbastering van Holtland, Houtland. En die naam kwam natuurlijk niet zo maar uit de lucht vallen.

Lang geleden was ons land overdekt met bos. Langzamerhand kwam daar verandering in toen onze voorouders boer werden. In de Gouden Eeuw werd de vraag naar hout veel groter om de schepen waarmee we over de wereldzeeën voeren te kunnen bouwen.

In 1750 was nog maar 2% van Nederland bos. De strijd tegen het zand begon...

Dat deed men o.a. door op veel plaatsen dennenbossen aan te planten: dennen waren zeer geschikt als stutpalen in de mijnen. Maar dennenbossen zijn donker en droog. Daarom worden ze - voor een grotere biodiversiteit - de laatste decennia omgevormd tot gemengde loofbossen.

Toch is Nederland vergeleken met andere Europese landen een bos arm land: ongeveer 10% van ons land is bos. En als je bos combineert met andere natuurtypen bungelen we met 14% helemaal onderaan aan het lijstje.... België zit op 22%, Duitsland op 32%, Griekenland op 56% en Zweden staat bovenaan met 81% natuur en bos.

Is dat erg?

Is er een relatie tussen natuur en ons welbevinden?

Het antwoord daarop is: ja!

Naar het effect van natuur is de laatste 15 jaar veel onderzoek gedaan. De rode draad blijkt simpel en duidelijk: hoe meer groen in de buurt, hoe gezonder en gelukkiger we zijn.

Twee jaar geleden liet het IVN (instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) op een rij zetten wat tot nu toe bekend is:

- groene wijken verlagen de kans op overgewicht tot 40%
- hoe groter het park, hoe vaker men actief is.
- de motorische ontwikkeling van kinderen verbetert als ze dagelijks buiten spelen.
- mensen met veel groen in de woonomgeving hebben minder gezondheidsklachten.

Alle reden dus om er voor te zorgen dat men aandacht besteedt aan de natuur in de woonomgeving.

Mensen worden gezonder en gelukkiger in de natuur. Iets om rekening mee te houden!

Noor Peters-van Dijk

STEEGOORD PAD

Het Steegoord pad is een verhard fietsenpad in de Drunense Duinen. Het pad ligt tussen Duinrand en voorbij Fellenoord. Het is 1,75km lang en dan weer de zelfde weg terug.

Het is een mooi wandelpad voor mensen die slecht ter been zijn.

Dit is mijn vrouw Mia. Wel oppassen voor fietsers. We lopen deze route al 3 jaar.

Als natuurliefhebbers kijken we ook wat er zoals bloeit.

Vogels zitten voornamelijk bij bebouwing: Steegerf en Fellenoord.

We zagen Boomklever, Gaai, Koolmees, Pimpelmees, Merel, Boomklever, Roodborstje, Grote Bonte Specht, Groene Specht en Vinken.

Als plantenmensen kijken wij ook naar het groen, groot en klein.

Bomen: Beuk, Berk, Grove Den, Fijnspar.

Planten: Bosaardbei, Knopig Helmkruid, Lelie der Dalen, Look zonder Look, Muurpeper, Geel Nagelkruid, Klein Springzaad - vooral in de Steegerf - en Ridderzuring.

Paddenstoelen: Berkenzwam, Dennenvoetzwam, Mycena's,

Muisgrijze Ridderzwam, Narcis-amaniet, Nevelzwam, Grote Parasolzwam en Vliegenschwam.

Struiken: Braam Gewone, Hulst Scherpe, Rododendron, Struikheide.

Je ziet ondanks een handicap kan je toch genieten van wat er groeit en bloeit.

Theo Boonmann

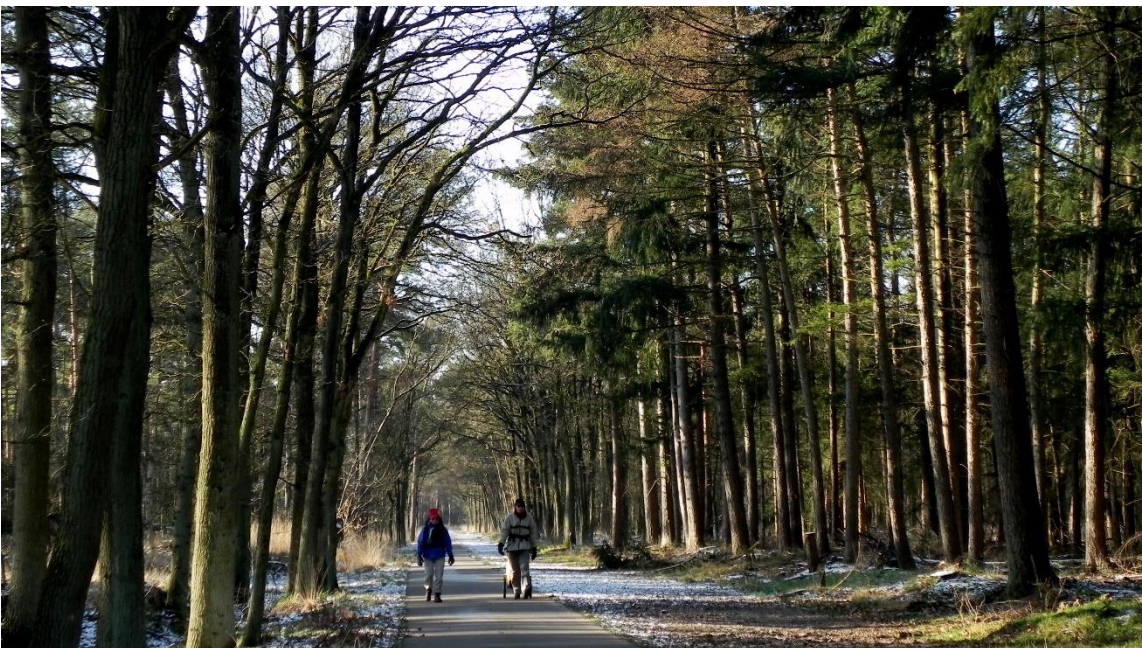

foto: Annie van Bokhoven

KLIMAATCONFERENTIE PARIJS

Van 30 november tot 12 december 2015 is onder regie van de Verenigde Naties in Parijs een klimaatconferentie gehouden. De bedoeling van de conferentie was om een wettelijk bindende overeenkomst voor het klimaat te sluiten voor alle landen ter wereld.

Aan de klimaatconferentie werd deelgenomen door alle grote industrielanden, ook door China en de Verenigde Staten. Verschillende regeringsleiders, ceo's van grote bedrijven en bestuurders van grote steden hebben hun ambities uitgesproken en eerder ingediende nationale klimaatplannen toegelicht.

In het slotakkoord, dat na moeizame onderhandelingen is opgesteld is de bovengrens van 2 graden opwarming juridisch vastgelegd. Het streven is de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad. Verder moet er snel een einde komen aan het gebruik van de fossiele brandstoffen, aangezien dit een belangrijke oorzaak is van de overmatige CO₂-uitstoot. De rijkere landen beloofden de ontwikkelingslanden financieel te steunen bij het terugbrengen van hun uitstoot; vanaf 2020 storten zij jaarlijks 94 miljard euro in het klimaatfonds van de Verenigde Naties. Landen die economisch lijden onder de gevolgen van klimaatverandering zullen financiële compensatie krijgen. Iedere vijf jaar komt er een inventarisatie of evaluatie van het klimaatakkoord om vast te stellen of er vooruitgang wordt geboekt. De deelnemende landen zijn uitgenodigd om hun plannen tegen 2018 te herijken.

Het nieuwe klimaatverdrag zal ingaan in 2020 en wordt de opvolger van het Kyoto-protocol (1997). Onder dit protocol werd beslist dat de uitstoot ten opzichte van het jaar 1990 met 18% zou verminderen.

Slotakkoord een succes?

Belangrijk is te constateren dat het bewustzijn dat vergaande maatregelen nodig zijn om de klimaatverandering te stoppen groeit. De klimaatverandering is ook duidelijk voelbaar. De natuur is van slag. Waar zijn de strenge winters uit onze jeugd gebleven? Regen en neerslag nemen toe, wat door lokale hoosbuien regelmatig overlast geeft. Voorbeelden hiervan hebben we recent gezien in Wales, Zuid Engeland en in New York.

KLIMAATCONFERENTIE 2015 PARIJS

bron: www.nrc.nl

De bereidheid bij de grote industrielanden om het klimaatverdrag te ondertekenen neemt toe. Ook Amerika heeft toegezegd het klimaatverdrag te ondertekenen. Toch vindt een groot aantal groeperingen waaronder natuur- en milieuorganisaties en overheden dat het tempo om de klimaatverandering tegen te gaan te laag is. Bij het huidige beleid zal de opwarming van de aarde doorgaan. Meer werk moet er worden gemaakt van het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen en het stoppen van de uitstoot van broeikasgassen.

Positie van Nederland

Uit de Nederlandse **Energieverkenning 2015** blijkt dat ook ons land voor wat betreft de energietransitie nog een lange weg te gaan heeft. Op dit moment bevindt Nederland zich ten opzichte van andere landen in een achterhoede positie.

Slechts 5,6% van de totale energievoorziening komt op dit moment uit hernieuwbare energie. Nederland heeft een tekort aan groene stroom. Om aan de vraag van de consument te voldoen wordt groene stroom ingevoerd vanuit het buitenland, o.a. uit Noorwegen. Wij zijn voor de energievoorziening nog sterk afhankelijk van fossiele brandstoffen.

In het onlangs door minister Kamp gepresenteerde **Energierapport 2016** is vastgelegd dat in 2023 16% van de gebruikte energie hernieuwbaar moet zijn. Het streven van het kabinet is om in 2050 volledig afhankelijk te zijn van duurzame energie.

De kritiek op het huidige kabinetsbeleid is dat het te weinig ambitieus is. Er worden

geen concrete maatregelen aangekondigd, de voorstellen voor duurzame energie zullen volgens minister Kamp uit de markt en de samenleving moeten komen. Om dat een impuls te geven organiseert hij dit voorjaar de zogenaamde **Energiedialoog**.

bron: www.mensenspirit.nl

Uitdaging

Het wordt tijd dat ook de Nederlandse regering echt kiest voor duurzame energie. Dat stellen de koepelorganisaties van waterschappen, gemeenten en provincies in reactie op het in Parijs bereikte klimaatakkoord. De decentrale overheden leggen de lat hoger dan het nationale Energieakkoord. Er zullen nieuwe afspraken moeten worden gemaakt met de agrarische en chemische sector en het bedrijfsleven. Met het huidige tempo bereiken wij de gestelde doelstellingen niet.

De partijen zien het mondiaal klimaatakkoord als een aanmoediging voor alle partijen om er gezamenlijk nog meer de schouders onder te zetten. Ook voor de Natuur- en Milieuvereniging Heusden en de inwoners ligt er een rol. De NMVH moet samen met de gemeente kijken hoe nieuwe projecten kunnen opgepakt en hoe de inwoners kunnen nog meer worden geënthousiasmeerd om te komen tot de benodigde energietransitie en de energiebesparingen. De gemeente heeft in de afgelopen jaren voorzichtige stappen gezet naar een duurzame gemeente. Denk daarbij het initiatief om samen met Woonveste, het waterschap, provincie en ontwikkelaars een energie neutrale woonwijk Geerpark te ontwikkelen en het initiatief om op scholen en openbare gebouwen zonnepanelen te leggen. Het is nog niet voldoende. De gemeente moet blijven zoeken naar mogelijkheden tot energiebesparing door duurzaam te bouwen en energiezuinige verlichting.

Ook wij zelf moeten de uitdaging aanpakken om in onze eigen woning een verdere energiebesparing te realiseren. Dit kan door een betere isolatie, toepassing van koude warmteopslag, het aanbrengen van zonnepanelen en energiebesparing bij gebruik van huishoudelijke apparaten.

Het is belangrijk het enthousiasme dat de klimaatconferentie in Parijs heeft los gemaakt vast te houden. Dit kan alleen door elkaar op klimaatdoelen aan te spreken en ook een eigen verantwoordelijkheid te pakken. Ik wens iedereen hierbij succes.

Jan Pijnenborg

LANDSCHAPBEHEER

Nu de gemiddelde leeftijd ieder jaar met een jaar stijgt, kunnen bijna alle leden van de landschapsgroep op de woensdag aan de slag.

De zaterdag wordt nu gebruikt voor boodschappen doen, weekendjeweg, familiebezoek en honderd andere dingen en zo komt het dat de zaterdaggroep kleiner en kleiner wordt. Niet erg, op de woensdag wordt er hard gewerkt. Meer dan 3500 manuren! (sorry Klini, zo heet dat) is er gewerkt! Dat is enorm, maar iedere woensdag met gemiddeld 17 man en dan nog extra dagen met mensen van buiten zorgt er voor dat er heel veel gebeurt in de Heusdense natuur.

De zomermaanden worden gebruikt om prunus te steken, september en oktober zijn de maaimaanden, en in november en december wordt er gedund, gezaagd langs Heidijk en Kanaaldijk. In januari staat het Vlinderveld op het programma en in februari en maart zijn de Hooibroeken aan de beurt.

Dit heeft te maken met het feit dat er in de Hooibroeken een eendenkooi ligt. Om die kooi ligt een denkbeeldige cirkel van zo'n 800 meter waar geen verstoring mag plaats vinden tussen 15 augustus en 31 januari. Dit is de tijd van het jachtseizoen.

In februari kan er gewerkt worden evenals in maart. Maar op 1 april moeten we hier weer stoppen want dan begint het broedseizoen. Ook dan geen verstoring! Wat gaan we doen? Knotten knotten, wilgjes planten, rasters nakijken, greppels en sloten van overhangende takken ontdoen, pruimenbomen planten, en natuurlijk het kooiwerk, d.w.z. de vangarmen en de rietschermen herstellen. Heel afwisselend werk dus en leuk om te doen.

Nu we met onze groep wat ouder worden is het van belang dat de energie op peil blijft. Dit betekent dat we na gedane arbeid, goed moeten eten. Dus we gaan eieren bakken. Het jachthuis in de Hooibroeken is daar een uitermate geschikte plek voor. Genoeg stoelen, tafels, borden, bestek, eieren en twee leugenbanken! Vooral die laatste zullen we hard nodig hebben!

Joost van Balkom

Geknotte essen

foto: Annie van Bokhoven

VACATURES

Onze vereniging drijft op vrijwilligers. Op dit moment kunnen we minder doen dan eigenlijk nodig is. Het bestuur bestaat uit slechts vier personen en kan goed extra hulp gebruiken.

Heb je geen zin in bestuurswerk, maar gaan natuur en milieu in de gemeente je wel aan het hart, dan kun je ook lid worden van een werkgroep.

En daarnaast zijn er ook altijd kleinere en korterduurende taken te verrichten.

Hieronder een overzicht van de mogelijkheden.

Bestuurslid Ruimtelijke Ordening

Het bestuur streeft er naar dat de werkgroep Ruimtelijke Ordening in het bestuur vertegenwoordigd is.

De Werkgroep tracht door beleidsbeïnvloeding, door indienen van bezwaarschriften en zienswijzen, door persberichten en door deelname in adviesgroepen de cultuurhistorische, natuurwetenschappelijke- en landschappelijke waarden en de kwaliteit van een gezond milieu te behouden en/of te herstellen.

De werkgroep werkt op dit moment onder andere aan:

- Bestemmingsplan Buitengebied
- Bestemmingsplan VAL BV
- Gebiedsversterking Oostelijke Langstraat (GOL)
- Poort van Heusden
- De werkgroep vergadert eens per maand.

Heb je belangstelling voor deelname aan de werkgroep en aan deze in het bestuur te vertegenwoordigen? Laat het weten aan een bestuurslid!

Werkgroep lid Ruimtelijke Ordening

De werkgroep bestaat momenteel uit drie mensen en verwelkomt graag nieuwe leden. Heb je belangstelling, neem dan contact op voorzitter Jan Pijnenborg (email japy@home.nl of telefonisch via 0416-377424)

Bestuurslid Natuureducatie

Door het geven van Wandelingen en Lezingen beleven mensen de cultuurhistorische, natuurwetenschappelijke- en landschappelijke waarden van de verschillende gebieden.

In de Baardwijkse Overlaat is een 5-km lange wandelroute met bijbehorend informatieboekje uitgezet. Rond Herpt is een ommetje uitgezet, met bijbehorend informatieboekje. Rond Hedikhuizen is een ommetje uitgezet. Natuurpark "De Ottershoek" is een educatief natuurterrein waar leerlingen van verschillende scholen onderzoek doen.

Wil je helpen bij deze onderwerpen, en deze werkgroep in het bestuur vertegenwoordigen? Laat het weten aan een bestuurslid!

Werkgroeplid Natuureducatie

De laatste jaren organiseren we incidenteel Ouder-kind wandelingen. Deze activiteit zouden we graag uitbreiden. Heb je interesse, laat het weten aan Joost van Balkom (email joostvanbalkom15@gmail.com, telefoon 0416-376202).

Bestuurslid Natuurstudie

Veel leden van de vereniging houden zich bezig met het verzamelen van gegevens, bijvoorbeeld van planten, libellen, vogels, en nog veel meer diergroepen. Ook landschappelijke en cultuurhistorische waarden worden geïnterviewd. Belangrijk is dat de gegevens per gebied verzameld en goed gearchiveerd worden!

De inventarisatiegegevens worden gebruikt voor adviezen in functie van beheer en beleid door de werkgroep Ruimtelijke Ordening, maar ook voor het bepalen van de effectiviteit van bijvoorbeeld Natuurbeheer.

Het bestuur zoekt iemand die vanuit het bestuur er voor zorgt dat deze gegevens in bruikbaar format beschikbaar komen voor onze website en voor werkgroepen als Ruimtelijke Ordening en Natuurbeheer.

Werkgroeplid Natuurstudie

De werkgroep natuurbeheer is actief in verschillende natuurgebieden in de vereniging. Ze zou graag inzicht krijgen in de ontwikkeling van de biodiversiteit in deze gebieden.

Weet je veel van een onderdeel van flora of fauna, en wil je in één of meerdere gebieden de ontwikkeling van de biodiversiteit volgen, laat het dan weten aan Joost van Balkom (email joostvanbalkom15@gmail.com, telefoon 0416-376202).

Ondersteuning PR en website

De PR werkgroep treedt op als redactie van Natuurlijk en van de website, en probeert deze waar mogelijk te vertalen in persberichten

Verder organiseert zij wandelingen, lezingen en ledenvergaderingen.

En zorgt ze voor het uitreiken van de Wijze Uil.

Daarnaast zouden we graag vaker deelnemen aan activiteiten in de gemeente om ons als vereniging te presenteren.

En meer lezingen over natuur en milieu organiseren.

Heb je interesse in één of meer van deze activiteiten, laat het dan weten aan Noor of Harry.

VAKANTIEVOETAFDruk

Vakantievoetafdruk.

In deze periode van het jaar schijnen er al veel mensen vakantieplannen te maken. Een artikeltje in de Volkskrant van 16 januari attendeerde mij op de [vakantievoetafdruk](#).

Deze is ontwikkeld door De Kleine Aarde , Centrum voor een Duurzame Leefstijl , in samenwerking met de NHTV Internationale Hogeschool in Breda.

Gemiddeld gaan Nederlanders bijna drie keer per jaar op vakantie, waarvan de helft naar het buitenland.

Reizen belast het milieu, of u met de bus, de trein, de auto of het vliegtuig gaat.

De manier van reizen, de bestemming, de activiteiten, duur van de vakantie en het reisgezelschap bepalen de "Mondiale Voetafdruk " van uw vakantie . Zeg maar de hoeveelheid milieu die uw vakantie kost. We noemen dit de Vakantievoetafdruk.

Op de site www.vakantievoetafdruk.nl berekent men eenvoudig de voetafdruk van uw vakantie binnen vijf stappen. Door het rekenmodel een paar keer achter elkaar te gebruiken en steeds uw vakantie op een andere manier in te vullen kunt u de voetafdruk verkleinen.

Ook worden er organisaties vermeld om uw CO₂ uitstoot van de vakantie te compenseren.

Een fijne vakantie!

Noor Peters – van Dijk

bron: www.ecolonie.org

Zonnebloempitten voor de voedertafel.

- Op duurzame wijze geteeld door Fa Valckx, aangesloten bij de stichting Veldleeuwerik, promotor van duurzame akkerbouw;
- Eigen teelt van Nederlandse bodem;
- Op duurzame wijze nagedroogd, daardoor lang te bewaren;
- Op duurzame wijze logistiek verwerkt;
- Géén gebruik van neonicotonoiden: noch in het zaaigoed noch bij de teelt.
- Ook geschikt voor alle andere die van zonnepitten houden;
- In zakken van 15 Kilo á € 22,50.
- Af te halen in Hedikhuizen na telefonische afspraak via Geert Schalken: 06 12 33 06 13
- Nog meer weten? Google: *firma Valckx zonnepitten.*

Van Herpt

LEKKERS OP Z'N BEST

Biologische voeding.

Homeopathie.

Voedingssupplementen.

Kennis en advies

Dat is wat onze zaak een speciaalzaak maakt!

Van Herpt Specialiteiten & Reform
Grotestraat 134 5151 BN Drunen 0416-372497
www.vanherptdrunen.nl info@vanherptdrunen.nl

Wij verzorgen opleidingen voor
BHV, EHBO, Reanimatie, AED bediening

Alles afgestemd op uw
specifieke bedrijfsrisico's

www.jb-bedrijfshulpverlening.nl

Chrysantenstraat 41, Drunen | Tel. 0416 - 377849
06 - 37304208

JB

BedrijfsHulpVerlening

